

Govor predsednika Fiskalnega sveta na 55. nujni seji Odbora za finance DZ RS ob obravnavi dopolnjenega predloga proračuna RS za leto 2026 dne 15. 11. 2024

Nekoliko več sem o oceni predloga proračuna RS za leto 2026 povedal že ob prvi razpravi pred tremi tedni. Dovolite mi, da izpostavim glavne poudarke.

Za leto 2026 je v primerjavi z letom 2025 predvideno občutno znižanje primanjkljaja. Primanjkljaj brez neposrednega učinka interventnih ukrepov naj bi se leta 2026 znižal na -1,2 mrd EUR oziroma na -1,6 % BDP, kar je za okoli 650 mio EUR ali 1 odstotno točko BDP manj kot v letu 2025. Projekcija pa bi morala odražati trenutno veljavno zakonodajo in ukrepe. Po naši oceni projekcija porabe brez interventnih ukrepov temu ne ustreza. Povečala naj bi se le za 0,8 % ali 130 mio EUR. Zato velja naša ocena, da načrtovana raven porabe brez interventnih ukrepov v 2026 ni realistična brez sprejema dodatnih ukrepov. Seveda, če bo predvidena raven porabe v letu 2025 dejansko uresničena.

Poleg ocene samega predloga proračuna moram opozoriti tudi na dodatne obveznosti, sprejete po tem, ko je bil predlog že predan v oceno Fiskalnemu svetu. Naj omenim le spremembo višine povprečnine, do katere je prišlo v vmesnem obdobju in ni predstavljena niti v predlogu Zakona o izvrševanju proračuna, učinki njene spremembe pa tudi niso izkazani v dopolnjenem predlogu proračuna za leto 2026. S tem dodatkom bi bila glede na prvotni predlog proračuna porabljen slaba polovica načrtovanega povečanja porabe v tem letu. Zato lahko že danes ne glede na trditve vlade, da so zaradi spreminjajočih se okoliščin nenehno potrebne prilagoditve in fleksibilnost pri pripravi proračunov, ugotovimo, da omenjeno skromno povečanje porabe ni skladno z obveznostmi, ki izhajajo iz trenutno sprejete zakonodaje.

Še enkrat poudarim, da ugotovljeno nerealistično načrtovanje in dodatno sprejemanje obveznosti v novem sistemu ekonomskega upravljanja krči možnosti za uresničitev zavez iz srednjeročnega načrta, s katerim je bil seznanjen Državni zbor, in s tem tudi prostor za zagotovitev vzdržne dinamike javnega dolga.